

ԶԵԿՈՅՑ

ԳԱՆՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԵՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մեր 26 Մայիս 1959 թ. Զեկոյցէն յետոյ, ուր արձանագրուած էին ի նպաստ հայ բարեխրական և կրթական հաստատութիւններուն կատարուած յատկացումները, Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան վարչական Խորհուրդը կը հաղորդէ հետեւեալ օժանդակութիւնները՝ որոնք կատարուած են վերոյիշեալ թուականէն ի վեր:

Ինչպէս կը յիշուի, մեր վերջին Զեկոյցին մէջ շեշտած էինք որ ուսման և վերաբնակութեան մարզերուն մէջ կարեւոր ծրագրերն էր բազմակողմանի ուսումնասիրութեան առարկայ կը դառնան: Յետ քննութեան այդ ծրագրերներուն մեծ մասին, վարչական Խորհուրդը կատարեց հետեւեալ նոր օժանդակութիւնները և յատկացումները՝ որոնց գումարը կը հասնի 484.455 տոլարի: Այսպէսով, 1959 թ. ընթացքին կատարուած օժանդակութիւններուն և յատկացումներուն ընդհանուր գումարը կը հասնի 643.455 տոլարի:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԿԳԻՐՆԵՐ. —

1. — Յունաստանի Հայ Երեսօտարդութեան արհեստագիտական ուսման համար. — 17.705 տոլարի յատկացում մը կատարուեցաւ մեքենագիտական, էլեքտրական և ատաղձագործական հիւշերուն յատուկ 25 ուսանողներու թոշակներուն ապահովման Յունաստանի գլխաւոր քաղաքներուն արհեստագիտական վարժարաններուն մէջ, 3-4 տարուան համար: Այս ծրագրեր պիտի գործադրուի յունական կառավարութեան և Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Տարագիրներու Յանձնաժողովին գործակցութեամբ: Առնցքէ առաջին 4872 տոլարով և երկրորդ 5829 տոլարով պիտի մասնակցի ամբողջական ծրագրին ծախքերուն՝ որոնք պիտի հասնին 28.406 տոլարի: Դրագրերը գործադրելի է 1960-61 ուսումնական տարեշրջանի ընթացքին:

2. — Այլոս Եանիս Քարէաի մէջ (Յունաստան, Արհեստանցի ծրագիր. — 15.000 տոլարի յատկացում մը կատարուած է Արհեստանցի մը կառուցման և անոր գործունէութեան ծախքերը ապահովելու համար: Այս Հաստատութիւնը նպատակ պիտի ունենայ վերոյիշեալ վայրին մէջ ապրող բնիկական տարագիրներու սորվեցնել կերպասահութեան, ասեղագործութեան և գերծակութեան արհեստները: Կր կարծուի որ մօտաւորապէս 70-80 տարագիրներ պիտի օգտուին Արհեստանցէն և ասոնց կէտը հայ տարագիրները պիտի ըլլան: Այս ծրագրերը պիտի գործադրուի յունական բարեգործական Ընկերութեան մը միջոցաւ և իր պիւտէնէն պիտի հայթայթուի միասնաբար յունական կառավարութեան (6.000 տոլար), ոչ-կառավարական Գործակալութեան մը (6.000) և յայն բարեգործական Ընկերութեան մը (30.000) կողմէ՝ որոնք անհրաժեշտ ծախքերը պիտի ապահովին 10 տարուան համար: Այսպէս, բնիկները 57.000 տոլարի գումար մը պիտի յատկացուի այս ծրագրին, բոլոր մասնակցողներուն կողմէ:

3. — Կրթաբուհի Հայ Ուսանողներու (1959-60. — Ինչպէս կը յիշուի, 20.000 սիւնրիլի (56.000 տոլար) պիւտէնէն մը ստեղծուած էր տարւոյս սկիզբը, համալսարանական ուսանողներու կրթութեանը յատկացնելու նպատակով: Նկատի առնելով խնդրարկուներու թիւին աճումը, որոշեցինք 10.000 սիւնրիլի (28.000 տոլար) յաւելում մը կատարել այս պիւտէնէն վրայ, զայն հասցնելով 30.000 սիւնրիլի (84.000 տոլար), ինչ որ մեզի թոյլ տուաւ 1959-60 ուսումնական տարեշրջանին համար 121 կրթութեանը յատկացնել հայ համալսարանական ուսանողներու (52 վերանորոգուած նախորդ տարւոյն և 69 նոր), փոխատուութեան հիման վրայ:

4. — Կրթաբուհի ուսումնական անվարձիկ հիմնով փախաճող ուսանողներու. — Մասնաւոր կերպով քաջակերպու համար այն երիտասարդները՝ որոնք կը փախաճին հայկական վարժարաններու մէջ ուսուցչական ասպարէզին հետեւի, Հիմնարկութիւնս որոշեց ստեղծել 10.000 սիւնրիլի (28.000 տոլար) յատուկ պիւտէնէն մը 34 խնդրարկուներէ ընտրուեցան 20 հոգի՝ որոնց յատկացուեցան կրթութեանը: Այս կրթութեանը հատուցումը պիտի համարուին

դանոնը ստացողներուն կողմէ՝ երբ այս վերջինները պաշտոնաժամանակը պիտի ըլլան հայկական գոյրոցներու մէջ այնքան աստիճանով որքան տեղափոխուող փոխադրուածներուն վնասները:

5. — Նախակրթարաններու եւ երկրորդական վարժարաններու մէջ կարօտ աշակերտներու դպրոցական բնակարաններու համար միջոցներու կրթական ծախսերու համար, ինչպէս նաեւ կրթական-տեղափոխող կողմէ ուղարկուած հարցարաններու իրականացման համար ուսումնասիրութիւններու համար որոշուած տրուեցաւ որ հայ կրթական հաստատութեանց ընթացքով ընդհանուր ուսումնասիրութիւններու մաս մը, առանց որի է խտրութեան, յատկացուի այն վարժարաններուն՝ որոնք կանոնադրապէս եւ հարկատուութիւն պատասխանած էին յիշեալ հարցարաններուն: Այս նպատակով Հիմնարկութիւնն ստանձնեց վնասները որոշ թիւով կարօտ աշակերտներու գոյրոցական թոշակին, այսպէսով վարժարաններուն պիտոճէին ըրեւելով անուշագոյն օժանդակութիւն մը:

Այս ծրագրին իրականացման համար վարչական խորհուրդը տրամադրած է 120.000 տոլարի գումար մը, որոնք հետեւեալ յատկացումները արդէն կատարուած են. —

Լիբանանի բոլոր հայ վարժարաններուն	23.000 տոլար
Սուրիոյ " " "	25.000 "
Թուրքիոյ " " "	23.000 "
Յունաստանի " " "	2.600 "
Իրաքի " " "	3.165 "
Ֆրանսայի " " "	6.050 "
Եթովպիոյ միակ հայ վարժարանին	720 "
Հնդկաստանի միակ հայ վարժարանին (10 գիշերօթիկ սանիւրով)	1.420 "
Իտալիոյ միակ հայ վարժարանին (5 գիշերօթիկ սանիւրով)	2.420 "
Իրանի հայ վարժարաններու	7.175 "

6. — Նորագոյններ Լիբանանի եւ Սուրիոյ հայ վարժարաններու պէտքերուն մասին Լիբանանի մեր կրթ. ծախսերու կողմէ պատրաստուած վիճակագրական ընդհանուր ուսումնասիրութեան լոյսին տակ, Հիմնարկութիւնն անհրաժեշտ գտաւ իր նախկին օժանդակութիւնը ընթացքով այս երկրներու հայկ. վարժարաններու շէնքերու նորոգութեան, որոնցմէ կարեւոր մաս մը, հինցած, ներկայիս գաղթած է իր նպատակին ծառայելու ի վիճակի ըլլալէ:

Հիմնարկութիւնն սահմանեց հետեւեալ յատկացումները այս նպատակին. —

100.000 Լ. Ռ. (31.750 տոլար) Լիբանանի վարժարաններու նորոգութեան, եւ
100.000 Ս. Ռ. (28.500 տոլար) Սուրիոյ վարժարաններու նորոգութեան, որոնք պիտի բաշխուին Հիմնարկութեան Լիբանանի եւ Սուրիոյ կրթ. ծախսերու կողմէ:

7. — Հայոց Պատրիարքարան, Աստվազ, Թուրքիա. — Հիմնարկութիւնն կատարեց տարեկան 15.000 տոլարի յատկացում մը, երկու տարուան համար, ընդամենը 30.000 տոլար, 1959 - 60 եւ 1960 - 61 տարեշրջաններուն, Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքարանին՝ որ զայն պիտի սահմանէ Սուրբ Խաչ Ընթացարանի այն աշակերտներուն՝ որոնք ուսուցչական ասպարէզին կը նուիրուին:

8. — Միջին Արեւելի հայկական մանկապարտէզներու կրթական օժանդակութեան ծրագիր. — Վարչական խորհուրդը որոշեց. —

ա. — 20 հայ մանկապարտիզականութիւններու ուղարկել Անգլիա, Յունիս - Սեպտեմբեր 1960ին, ուր անոնք պիտի հետեւին ամառային դասընթացքի մը եւ պիտի կատարեն ուսումնասիրական այցելութիւն մը: Սոյն ուսուցչականները պիտի ընտրուին Լիբանանէն, Սուրիայէն, Իրաքէն, Յունաստանէն եւ Կիպրոսէն:

բ. — Երեք հայ ուսուցչականներու համար 1960ի ամառուան ընթացքին կազմակերպել Անգլիոյ մէջ ուսումնասիրական այցելութիւն մը եւ կարճ դասընթացքներու շրջան մը:

գ. — Երկու շրջանաւարտութիւններու համար Անգլիոյ մէջ երեք տարուան ուսում, ի պատրաստութիւն մանկապարտիզականութեան ասպարէզին:

Պիթիք Բաւսնիլի վերոյիշեալ ծրագիրներուն իրագործման պիտի օժանդակէ իր թէքնիք գործակցութեամբ եւ իր խորհրդատու:

Կառուար Կրկնեկեան Հիմնարկութիւնը այս ծրագիրներուն համար յատկացուցած է 17.000 սթերլին (47.600 տոլար):

9. — Օժանդակութիւն հայ մշտութեան համար. — Ինչպէս կը յիշուի, սոյն նպատակներուն համար 1957 տարեշրջանին եղած էր 10.000 սթերլինի յատկացում մը՝ որ վերանորոգուեցաւ 1958ին: Այս գործունէութեան ընթացք տալու և հրաւիրելու համար ծրագրի գլուխ հանելու համար նոր 10.000 սթերլինի (28.000 տոլար) գումար մը կ'ստակացուցաւ:

10. — Դպրոցային Տիկնաց Վարժարան, Փարիզ. — 800 տոլարի յատկացում մը եղաւ սոյն վարժարանին՝ հին կարասիները (գրասեղաններ, աթոռներ, մահակակներ) նորոգող փոխարինելու համար:

ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲԱՐՍԵՍԻՐԱԿԱՆ ԵՐԱԿԻՐՆԵՐ

11. — Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարան. — Տարագիր Հայերու քննադատի ծրագիր. — 49.000 տոլարի յատկացում մը եղած է Երուսաղէմի մէջ 24 քննադատներու տան մը շինութեան համար՝ որ պիտի աւանդուի մօտաւորապէս 150 տարագիր Հայերու՝ որոնք ներկայիս պատուարուած են Վանքի շրջափակին մէջ: Պատրիարքարանը պիտի տրամադրէ հողը և 14.000 տոլար շինութեան ծախքերուն՝ որոնք կը հաշուուին շուրջ 84.000 տոլար: Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան Տարագիրներու Բարձր Փոխնորոգութիւնը պիտի գործակցի այս ծրագրին մասնակցութեամբ մը՝ որուն քանակը կախում պիտի ունենայ այս քննադատներուն մէջ պատուարուած անհայրենիք տարագիրներու թիւէն և որուն առաւելագոյն չափը պիտի ըլլայ 21.000 տոլար: Այս ծրագրին գործադրութիւնը արագացնելու համար, Հիմնարկութիւնն որոշեց փոխարինարար ստանձնել վճարումը այս 21.000 տոլարին՝ որ կը ներկայացնէ ՄԱԿի Բարձր Փոխնորոգութեան մասնակցութիւնը, և որ պիտի վճարուի շինութեան աւարտումէն ետք միայն:

12. — Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարան. — Նկատի ունենալով Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան նիւթական անաստատ հանգամանքը, 12.000 սթերլինի (33.600 տոլար)՝ որ յատկացում մը եղաւ անոր, 1960-61 ելմտական տարեշրջանին համար, Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան գաղթականներուն, ոչ-կրօնական վարժարաններու և սպաղարական գործերու օժանդակութեան նպատակով:

13. — Սուրբ Փրկիչ Հիւանդանոց, Եթի-Պուլի, Յսամպուլ. — Սոյն Հիւանդանոցին կատարուեցաւ 5.500 տոլարի յատկացում մը, 3 միջբոսքոփի և մանրեղանակաւ ամբողջական կազմածի մը գուման համար:

ԷԶՐՄԻԱԵԻՆ. — 26 Մայիս 1959ի մեր Զեկոյցէն ի վեր յաւելուածական 50.000 տոլարի գումար մը փոխանցուեցաւ Ս. Էլմիաթին, 1959 Յունիսին, և այսպէսով կատարուած փոխանցումներուն գումարը հասաւ 180.000 տոլարի: 1959 Նոյեմբերի սկիզբը, Պր. Էա. Իւ. Թիւնեանի պաշտօն տուեցաւ կրկին երթալու Ս. Էլմիաթին, քննելու համար կատարուած նորոգութիւնները և անոնց մասին վարչութեանն ուղղուած տեղեկագիր մը պատրաստելու համար:

Ի նպատակ Ս. Էլմիաթին կատարուած յատկացումները, որոնք մեր Հիմնարկին կտակին մաս կը կազմեն, հայկական գործերու պիւտճէին վրայ յաւելուածական յատկացումներ են:

• • •

Մեր Զեկոյցը վերջացնելէ առաջ կը փափաքինք հրապարակաւ երախտագիտական մեր տուրքը հատուցանել Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան Տարագիրներու Բարձր Փոխնորոգութեան Գրասենեակին: Աւելորդ է շեշտել կարևորութիւնը անոր օժանդակութեան, նիւթական և գործնական մարդերուն մէջ, ոչ միայն ներկայ Զեկոյցով ցուցակագրուած ծրագիրներուն՝ այլև նախորդներուն մէջ յիշուածներուն վերաբերմամբ: ՄԱԿի Տարագիրներու Բարձր Փոխնորոգութեան և ոչ-կառավարական Օժանդակութեան Գործակալութեանց նիւթական ամբողջական մասնակցութիւնը, Հիմնարկութեանն հետ միասնաբար կազմուած ծրագիրներու գործադրութեան համար, կը հասնի 386.700 տոլարի:

Անոնց օժանդակութիւնը, որ Հիմնարկութիւնն ի վիճակի դարձուց կատարելու աւելի շեշտուած է ընդարձակելով իր օժանդակութիւնը Հայկական Համայնքներուն:

1959 Մայիսի մինչև 31 Դեկ. կառուցված յաղագրվածները

	Տոլար
ա. — Ցանկացած կրթական հաստիքներում (1959-60)	28.000.00
բ. — Նոր պիւնտե մանկավարժական կրթական հաստիքներում	28.000.00
գ. — Արհեստագիտական ուսման համար (Ցուցանաչներ)	17.705.00
դ. — Արհեստանոցի մը կառուցման համար (Ցուցանաչներ)	15.000.00
ե. — Թոշակի վճարում չըստ աշակերտներու համար	120.000.00
զ. — Լիբրարիի մը Ստորին վարժարաններու նորոգութեան	60.250.00
է. — Երեսօրէնի մէջ տարագիր Հայերու բնակարաններու կառուցման համար	70.000.00
ը. — Ստամպուլ, Ս. Խաչ վարժարանի	30.000.00
թ. — Հայ մտաւարականներու եւ հայագիտական հրատարակութեան	28.000.00
ժ. — Հայ մանկավարժական հաստիքներու կատարելագործման ծրագիր	47.600.00
ժա. — Հայոց Պատրիարքութիւն, Երեսօրէն	33.600.00
ժբ. — Դպրոցատէր վարժարան, Փարիզ	800.00
ժգ. — Ս. Փրիկի Հիւանդանոց, Ստամպուլ	5.500.00
1959-ի յաղագրումները մինչև Մայիս 1959	700.000.00
Ընդհ. գումար 1959 տարւոյ մէջ եղած յաղագրումներու	484.455.00
Ընդհ. գումար մինչև 1958-ի վերջը եղած յաղագրումներու	159.000.00
Ընդհ. գումար մինչև 31 Դեկտ. 1959 եղած յաղագրումներու	643.455.00
	1.404.240.00
	2.047.695.00

15 Յունուար 1960
Լիզպոն

ԳԱՂՈՒՍՏ ԿԻՒՂԱՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

1960-ի «ՍԻՈՆ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Երեսօրէնի մէջ

Գերշ. Տ. Սուրբէն Արքեպ. Քէմհանեան՝

Գերշ. Տ. Նորայր Եպս. Պապարեան՝

Հոգշ. Տ. Հայկասեր Վրդ. Պապարեան՝

Հոգշ. Տ. Մուշտոց Վրդ. Բարիլուսեան՝

Հոգշ. Տ. Անուշտոց Վրդ. Զոլմանեան՝

Հոգշ. Տ. Կիւրեղ Վրդ. Գաբրիէլեան՝

Հոգշ. Տ. Գեորգ Վրդ. Նազարեան՝

Հոգշ. Տ. Ներսէս Վրդ. Բաղդուէնեան՝

Հոգշ. Տ. Դաւիթ Արք. Սահակեան՝

Հոգշ. Տ. Լեւոն Արք. Աբէլեան՝

Հոգշ. Տ. Օհան Արք. Գալաթեան՝

Հոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զաքարեան՝

Հոգշ. Տ. Ժիրայր Արք. Թաշեան՝

Ժող. սոն Յովնանէս Այվազեան՝

Տիար Նորայր Արսէնեան՝

Տիար Սահակ Գալաթեան՝

Տիար Մուրաթ Մանուկեան՝

Տիար Գեղամ Տանձիկեանին (Պէյրուս)։

Պապարեան Գրառան (Հալէպ)։

Տիար Հարութ Աղամեանին (Տարքաթ)։

Տիար Սարգիս Ենիգոզեանին (Անթիլիաս)։

Արթ. Տ. Խ. Քէնյ. Գերմանիկեանին (Հալէպ)։

Տիար Մովսէս Բարիլուսեանին (Էջմիածին)։

Տիար Մովսէս Խաչիկեանին (Փարթէր)։

Տիար Երեսօրէն Մանուկեանին (Հալէպ)։

Տիար Միխիլ Գաբրիէլեանին (Նիւ Եսաթ)։

Տիար Նազար Նազարեանին (Թէհրան)։

Տիար Սարգիս Բաղդուէնեանին (Անթիլիաս)։

Տիար Վահան Ստեփանեանին (Կալկաթ)։

Տիար Սարգիս Այվազեանին (Քուէյթ)։

Տիար Սիբակեան Գալաթեանին (Հալէպ)։

Տիար Յակոբ Զաքարեանին (Պէյրուս)։

Տիար Գրիգոր Թաշեանին (Պէյրուս)։

Տիար Վահէ Թաշեանին (Պաթեր)։

Տիար Յարութիւն Այվազեանին (Պէյրուս)։

Տիար Հազարոս Գաբրիէլեանին (Պաթեր)։

Ազգային Մարզական Միութեան (Ամման)։

Տիար Միհրան Գալաթեանին (Լանտոն)։